

PRIPREMLJENOST SRBIJE ZA PRIMENU POGLAVLJA 22 U OBLASTI REGIONALNE POLITIKE

Sonja Živojinović

HBIS GROUP Serbia Iron & Steel d.o.o. Beograd

Korespondencija: zivojinovic.sonja@gmail.com

Pregledni rad

Primitljeno: 18.09.2020; Prihvaćeno: 01.11.2020

Rezime: Regionalna politika je glavni instrument EU za investiranje u održiv i inkluzivan privredni rast. Države članice snose odgovornost za njeno sprovođenje, koje zahteva odgovarajuće administrativne kapacitete i dobro finansijsko upravljanje. Srbija će, kada postane članica EU, na raspolaganju imati višestruko veća sredstva iz strukturnih fondova EU od onih koje trenutno dobija, a za čije korišćenje se mora pripremiti pre ulaska u Uniju. Države članice moraju da poštuju zakonodavstvo EU prilikom izbora i sprovođenja projekata, u oblastima koje se odnose na regionalnu politiku i Strukturne instrumente. Takođe, države članice moraju da uspostave institucionalni okvir, organizaciono uređenje i neophodne organizacione šeme da pripreme prateća dokumenta. Ovo podrazumeva osnivanje svih struktura na nacionalnom i regionalnom nivou koje zahtevaju propisi i standardi EU. Ovo poglavlje 22 ima dvostruki značaj: važno je samo po sebi, jer se kroz pregovore o ovom Poglavlju mora dokazati da smo u stanju da uspostavimo dobre i dovoljne kapacitete za korišćenje Kohezione politike EU. Istovremeno, Srbija se ovako priprema i da bude ravnopravni učesnik Kohezione politike Unije, kao i sve ostale države članice.

Ključne reči: regionalna politika, regionalni razvoj, poglavlje 22 EU

Uvod

Poglavlje 22. Regionalna politika i koordinacija strukturnih instrumenata, odnosno sinhronizacija aktivnosti u ovoj oblasti je od izuzetnog značaja za oblast regionalnog razvoja i usklađivanje sa regio-

nalnom politikom Evropske unije. Ovo poglavlje ne zahteva od država članica da harmonizuju regulative sa svojim zakonodavnim okvirom, već one postavljaju pravila za delovanje programa Strukturnih fondova (Evropski fond za regionalni razvoj i Evropski socijalni

fond) i Kohezionih fondova, koje sačinjavaju države članice. Pravna tekovina EU u vezi sa ovim poglavljem sastoji se od okvirnih propisa i propisa za sprovođenje, koji ne zahtevaju prenošenje u domaće zakonodavstvo. Njima se definišu pravila za izradu, odobravanje i sprovođenje programa Strukturnih fondova i Kohezionog fonda. O ovim programima se dogovara i pregovara sa Evropskom Komisijom, ali su države članice odgovorne za njihovo sprovođenje.

Zakonodavni okvir mora da postoji da bi se omogućilo višegodišnje programiranje na nacionalnom, regionalnom nivou i fleksibilnost budžeta i obezbedila delotvorna finansijska kontrola i revizija intervencija. Institucionalni okvir zahteva i uspostavljanje mehanizma za međuresorsku koordinaciju, i konsultacije sa širokim partnerstvom organizacija prilikom priprema i sprovođenja projekata i programa. Odgovarajući administrativni kapaciteti moraju da se obezbede u svim relevantnim strukturama. Ovo znači zapošljavanje i obučavanje kvalifikovanog i iskusnog kadra u ovoj oblasti.

1. Ključna uloga države u pripremi poglavlja 22

Države koje su članice EU, treba da organizuju široka partnerstva za pripremu programskih dokume-

nata. Moraju da osiguraju paket pripremljenih projekata koji čekaju odobrenje, a koji omogućava sprovođenje programa u finansijskom pogledu. Države će takođe, morati da donesu i posebne podsticaje u vezi sa informisanjem i javnošću kada je reč o Strukturnim instrumentima.

Uspostavljanje sistema za monitoring i evaluaciju podrazumeva uspostavljanje struktura i postupaka za evaluaciju u različitim nadležnim organima, kao i instalaciju kompjuterizovanog Upravljačkog informacionog sistema (MIS), koji će biti dostupan svim relevantnim organima. Države članice moraju da imaju poseban program za upravljanje finansijama, kontrolu i reviziju. Takođe, moraju da imaju i definisane strukture koje zahtevaju propisi, i adekvatan sistem institucija sa jasnom definicijom zadataka i odgovornosti.

Predmet pregovora Poglavlja 22 jesu definisanje institucionalnog okvira, programiranje razvojnih prioriteta zemlje, definisanje sistema za praćenje i izveštavanje i uspostavljanje efikasnog funkcionisanja upravljanja i kontrole.

Regionalna politika EU se zasniva na dva glavna principa a to je *supsidijarnost* i *partnerstvo*. Zbog toga je u pripremi i tokom celog

procesa pregovaranja ključna uloga aktera *na nižem nivou od nacionalnog*. Resorna ministarstva će morati da budu sposobna da na sebe preuzmu zadatke i obaveze, koje će biti veće od onoga čime se trenutno bave u vezi fondova EU.

Svako ministarstvo će morati da se pobrine da korisnici u njegovoj nadležnosti budu sposobni da pripreme i primene projekte, što zahteva postojanje dobrog odnosa između svih nivoa vlasti. Takav sistem bi Evropska komisija smatrala funkcionalnim sistemom izvršenja u celini, koji bi predstavljao dobru osnovu za pregovore o sistemu izvršenja u periodu posle pristupanja. Pregovori o Poglavlju 22, takođe se odnose i na primenu principa partnerstva, kao jednog od principa regionalne politike EU. Zainteresovane strane u regionalnoj politici su obično i krajnji korisnici i njihovi kapaciteti će odrediti stvarnu spremnost zemlje za regionalnu politiku na terenu. Zato je neophodno da se radi sa svim stranama zainteresovanim za regionalnu politiku na sistematičan način, u svim fazama pripreme. U tu svrhu biće potrebno da se definiše uloga zainteresovanih strana i aktera sa nivoa nižih od nacionalnih, kao i njihova interakcija sa resornim ministarstvima.

Svaka sektorska analiza, moraće da utvrdi uloge zainteresovanih

strana, na koji način će biti uključene u izradu programa i u njegovo sprovođenje. Moraće da se donose odluke o spremnosti, u smislu posedovanja veština i znanja i institucionalnog kapaciteta, da preuzmu poverene zadatke, sa ciljem da se postepeno uključe u proces. Za opštine, uključivanje u buduće sprovođenje regionalne politike EU bi trebalo da bude prirodni proces, dok će za neke druge biti potrebna jasnija definicija njihove uloge, prvenstveno u smislu savetodavne prirode na osnovu procesa izrade projekta. Zainteresovane strane bi bile: Agencije za regionalni razvoj; Regionalni saveti; Opštine; Javne organizacije koje se bave obrazovanjem i obukom. Ostale ključne strane koje će imati uticaj na proces pregovaranja u okviru Poglavlja 22 su: Institucije Evropske unije; Delegacija Evropske unije u Republici Srbiji; Države članice EU.

Poglavlje 22 će biti zatvoreno kada Evropska Komisija bude smatrala da je država dobro pripremljena za transparentno programiranje, upravljanje i ulaganje znatne količine sredstava iz fondova EU, koja će joj biti na raspolaganju posle pristupanja EU. [GIZ, 2013, 8]

U poslednjem Izveštaju Evropske komisije za 2019. godinu, ističe se da je Srbija još uvek nije u

potpunosti pripremljena u oblasti regionalne politike i koordinacije strukturnih instrumenata ali da je ostvaren izvestan napredak. Izvestan napredak je postignut u sprovođenju preporuka prošlogodišnjih, usvajanjem akcionog plana, koji je potreban za ispunjavanje zahteva kohezivne politike EU. [EK, 2019, 90-92]

2. Mere i preporuke u domenu ravnomernog regionalnog razvoja Srbije

Da bi se rešili nagomilani problemi sa kojima je opterećen današnji razvoj Srbije, neopodno je da se regionalna politika i regionalni razvoj integrišu u strateške prioritete Srbije. Vlada Republike Srbije mora da posveti veću pažnju rešavanju pitanja ravnomernog regionalnog razvoja i na taj način pokaže da podjednako brine o svim svojim građanima bez obzira u kojem delu Srbije oni žive. Mere regionalnog razvoja ne bi trebale da budu "ad hoc" karaktera, mere treba da budu povezane sa regionalnom strategijom i realnim planovima na višegodišnjoj osnovi. Evropska unija je mišljenja da se sa ovakvim pristupom strukturne neravnoteže u Srbiji mogu uspešno rešiti i lokalne privrede svih delova Srbije mogu značajno ojačati.

Kao prvu meru potrebno je *promeniti Zakon o ministarstvima* na

način da Ministarstvo regionalnog razvoja bude zasebno i da ima ulogu promotera ravnomernog regionalnog razvoja na čitavoj teritoriji naše Republike. Na ovaj način Vlada bi poslala jasnu poruku da želi da zadrži kontinuitet u razvoju regionalnih politika u Srbiji. U opisu nadležnosti ovog ministarstva potrebno je vratiti poslove podsticanja međuopštinske, međuregionalne kao i prekogranične saradnje i promociju regiona u svim svojim komparativnim prednostima. Trenutno, Ministarstvo regionalnog razvoja samostalno ne postoji, već je pripojeno 2013. godine Ministarstvu privrede čime je njegova uloga marginalizovana. Nažalost, nova Vlada koje je formirana u oktobru 2020. nije predvidela posebno Ministarstvo za regionalni razvoj koje bi se bavilo konkretno ovim problemima.

Zatim, potrebno je *unaprediti Nacrt Nacionalnog plana regionalnog razvoja* (na kome se toliko dugo radilo) i staviti ga na javnu raspravu i predati Skupštini Srbije na usvajanje. Nacionalni plan regionalnog razvoja je strateški i finansijski planski dokument Srbije. On daje okvir za društveno-ekonomski razvoj zemlje integrisan po sektorima i regionima. Metodologijom je predviđeno da se tokom procesa planiranja, programiranja i formulisanja politike regionalnog razvoja

obavljaju konsultacije po vertikali (nacionalni/regionalni/lokalni nivo) i po horizontali, međusektorski. Planirano je da Nacionalni plan regionalnog razvoja obuhvati: institucionalnu i organizacionu infrastrukturu, analizu stanja, ciljeve, mere i instrumente, finansijske mehanizme, mehanizme za praćenje i kontrolu ostvarivanja ciljeva.

U izradi Nacrta plana regionalnog razvoja za period 2013-2022. god. primenjen je jedan novi pristup. Težište je na tome da se podstiče razvoj razvijenih regiona ali i da se omogući da se viškovi iz razvijenih delova prelivaju u one oblasti koje imaju potrebe za njima a nemaju dovoljno sopstvenih resursa.

Paralelno sa ovim procesom, potrebno je *kompletirati izradu regionalnih strategija* za dva regiona centralne Srbije. Treba pristupiti izradi Strategiji razvoja Grada Beograda, vodeći računa o strateškom okviru datom u Nacionalnom planu regionalnog razvoja. Potrebno je unaprediti rad regionalnih razvojnih saveta u regionima. Trenutno, samo dva naša regiona imaju svoje regionalne strategije (Beograd i Vojvodina). Potrebno je naći adekvatan pristup i modelirati regionalne razvojne strategije za svaki region ponaosob. Vrlo je verovatno da će sadržina strategije Zapadne Srbije biti različita od

strateškog opredeljenja građana Istočne ili Južne Srbije. Govoreći o Zapadnoj Srbiji, mnoga prirodna blaga ovih krajeva mogu biti inicijalan činilac za sve veći razvoj turizma u ovim predelima. Sve je veći broj posetilaca Drinske Regate (Bajina Bašta, Podrinje, Zlatibor). Ona je jedna od najznačajnijih turističkih manifestacija u Srbiji. Takođe, vešelepni predeli planine Zlatar, su još uvek nedirnuti i nisu komercijalizovani i nude turistima prijatan odmor u prirodi. Takođe, među njima su Tara i Perućac kao biseri Zapadne Srbije. To je samo deo naše velike turističke ponude koji bi trebao da se obuhvati ukoliko se bude radilo na izradi strategije razvoja Regiona Zapadne Srbije. Kada se govori o Regionu Istočne Srbije, dovoljno je pomenuti Pirotski okrug i grad Pirot. Nekadašnji centar tekstilne i konfeksijske industrije, prehrambene industrije u kojem je sektor domaće radinosti bio veoma razvijen. Značajna saobraćajnica koja tuda prolazi je istočni krak saobraćajnog Koridora X. Prilikom definisanja pojedinačnih strategija treba uzeti u obzir sve komparativne prednosti regiona i mogućnosti onih privrednih grana koje imaju duboke korene i tradiciju u privrednom razvoju opštine i okruga. [Živojinović, 2016, 141-145]

Još jedna mera podsticaja je i *unapređenje regionalne konkurentnosti*. Jedan od prioriteta i principa integracije u Evropsku uniju je stvaranje moderne, efikasne i konkurentne tržišne privrede, kroz unapređenje regionalne konkurentnosti i smanjivanje regionalnih disproporcija. Ono što karakteriše privredu Srbije je neravnomeran regionalni razvoj, a samim tim i veoma neujednačen nivo konkurentnosti. Međutim, prema kompozitnom indikatoru smanjene su regionalne razlike u nivou konkurentnosti u 2012. u odnosu na 2007. godinu. Najkonkurentnije oblasti u 2012. i dalje su Beogradska i Južnobačka, dok su na najnižem nivou konkurentnosti oblasti na jugu Srbije: Jablanička i Pčinjska. Nivo produktivnosti, zaposlenosti, investicija, stepen otvorenosti privrede, kao i raspoloživost visoko obrazovanog stanovništva, su najvažniji za porast konkurentnosti. Ravnomeran ekonomski razvoj srpske privrede zahteva privredni oporavak u svim regionima. Kako bi se iskoristili potencijali pojedinačnih oblasti, gradova i opština i smanjile regionalne disproporcije neophodno je investirati u razvoj ljudskih resursa, izgraditi modernu infrastrukturu, ruralna područja učiniti održivim, ali i definisati celoviti strateški krovni dokument iz oblasti regionalnog razvoja.

[Jakopin i dr., 2013] Regionalna konkurentnost, ukoliko ubrzo postanemo članica EU, meriće se i upoređivati ne samo unutar Srbije već i unutar Unije. Što znači da naši regionima moraju da budu na globalnom nivou dovoljno reprezentativni kako bi se oduprli jakoj konkurenciji. Taj takmičarski duh može biti i podstrek za nas da pokažemo da umemo da se nosimo i sa ostalim regionima u Evropi.

Vlada Republike Srbije treba da osnuje *Fond za ravnomerni regionalni razvoj* koji bi finansirao projekte i programe koji se odnose isključivo na smanjenje regionalnih dispariteta i pospešuju razvojne performanse regiona. Ovaj Fond bi trebalo da pomogne u realizaciji strateških ciljeva definisanih u okviru regionalnih strategija. U okviru ovog Fonda mogla bi biti obezbeđena sredstva za finansiranje projekata koja su značajna za ravnomerni regionalni razvoj, a koji mogu biti finansirani iz sredstava EU, programa drugih međunarodnih institucija pa čak i donacijama naše dijaspore. Sredstva fonda morala bi da budu namenski korišćena, da se njihov plasman prati i da se vrednuju ostvareni efekti na razvoj.

Treba takođe, *formulisati dugoročnu strategiju* kojom bi se usmeravao dalji regionalni razvoj (2016.-2021.) na nivou države, i za

svaki region posebno. Ovako formulisana strategija trebala bi da obuhvati mere kojima bi se obezbedio dugoročan stabilan napredak u svim delovima Srbije. Neophodno je smanjiti veliki socijalni i ekonomski problem, a to je visoka stopa nezaposlenosti (RZS, 17,9% u drugom kvartalu 2015.) u svim područjima Srbije. Treba strategijom ukazati na pravce koji vode povećanju privredne aktivnosti u manje razvijenim predelima, jer je 50% teritorije demografski devastirano. Mere ulaganja u obrazovanje u skladu sa potrebama tržišta i privrednom strukturom mogu dati značajne rezultate i sprečiti "odliv mozgova". Takođe, novom strategijom treba poboljšati uslove života stanovništva i privlačenje novih investitora ulaganjem u infrastrukturu. Realizacijom planiranih projekata u oblasti saobraćajne infrastrukture očekuje se povećana aktivnost lokalnih privreda i ravnomerniji regionalni razvoj. Još jedan bitan faktor koji se mora obuhvatiti strategijom jesu prirodni resursi u regionima koji mogu biti opredeljujući činilac za osnivanje novih firmi. Takođe, veoma je važno povećati investicionu aktivnost u regionima nižeg stepena razvijenosti, jer se iz analize u radu može konstatovati, da su u prethodnim godinama značajna sredstva odlazila u razvijena područja što je i dovelo do polarizacije

Beograda i Vojvodine od ostalog dela Srbije.

Uporedo sa formiranjem nove i jasne strategije potrebno je pripremati novu viziju regionalne politike Republike Srbije. Postojeći zakon osvežiti nekim novim predlozima, dopunama i izmenama. Tačno je, da ekonomska kriza još uvek traje i njen uticaj se vidi u svim segmentima života. Neki ovu politiku guraju u drugi plan, ne shvatajući koliko je u stvari ona bitna. U Evropskoj uniji je druga po značaju. Evropska regionalna politika ima izgrađene institucije regionalnog razvoja, fondove i principe njihovog korišćenja. Republici Srbiji predstoji suštinsko prilagođavanje ovim principima, politici i načinu ponašanja da bi unapredila svoje kapacitete i efikasnije koristila već raspoložive fondove i oni koji će biti raspoloživi u narednom periodu.

3. Šta je do sada urađeno u cilju pripreme poglavlja 22?

Izrada Akcionog plana predstavlja osnovno merilo za otvaranje Poglavlja 22. Akcioni plan za Poglavlje 22 - Regionalna politika i koordinacija strukturnih instrumenata u Srbiji je usvojen na sednici Vlade Srbije u aprilu 2019, čime je ispunjen preduslov za početak prego-

varačke pozicije u okviru tog poglavlja Ministarstvo za evropske integracije je vodilo i organizovalo rad na izradi Akcionog plana. Proces pripreme Akcionog plana podrazumevao je dugoročan proces konsultacija sa predstavnicima svih institucija koje su od važnosti za Poglavlje 22, od predstavnika organa i organizacija državne uprave, članova Pregovaračke grupe za Poglavlje 22, Nacionalnog konventa o EU, do drugih predstavnika civilnog društva.

Obavljen je izvestan pripremni rad za uvođenje zakonskog okvira za kohezionu politiku EU u nacionalni sistem, za koji se očekuje da će biti zaključen do kraja 2020. godine. Prenošenje ključnih pravnih propisa iz drugih poglavlja u nacionalno zakonodavstvo predstavlja neophodan preduslov za korišćenje evropskih strukturnih i investicionih fondova. Planiranje višegodišnjeg budžeta je uređeno Zakonom o budžetskom sistemu. Kredibilitet srednjoročnog budžetskog okvira koji je utvrđen u Fiskalnoj strategiji narušen je činjenicom da on ne uključuje finansijske projekcije na nivou sektorske strategije ili programa. Nacionalno sufinansiranje za programe EU je obezbeđeno na nivou projekta, ali je potrebno razviti sistematski pristup za obezbeđivanje nacionalnog višegodišnjeg

sufinansiranja kohezionih programa. Sveobuhvatni zakonodavni okvir za kohezionu politiku treba da bude usvojen.

Uspostavljen je institucionalni okvir za upravljanjem Instrumentom za pretpristupnu pomoć EU (IPA). I pored toga, potrebno je dalje ispitati kapacitete za sprovođenje u pogledu ugovaranja i upravljanja IPA programima pod indirektnim upravljanjem.

I dalje treba rešiti slabosti u administrativnim kapacitetima u ključnim institucijama koje se bave upravljanjem fondovima EU. Potrebno je razviti i primeniti politiku zadržavanja zaposlenih kako bi se zadržali iskusni zaposleni u strukturama indirektnog upravljanja.

Nastavljene su aktivnosti za izgradnju kapaciteta za upravljanje pretpristupnim fondovima EU i za uvođenje kohezione politike. Nacionalna akademija za javnu upravu je počela sa radom u martu 2018. godine. Kursevi i obuke uključuju programe o upravljanju finansijskom pomoći EU i kohezionoj politici EU. Do kraja 2018. godine ukupno 160 učesnika sa nacionalnog i podnacionalnog nivoa je pohađalo program kohezione politike EU.

Značajan napredak je učinjen i u oblasti programiranja, postepenim uvođenjem sektorskog pristupa u

okviru IPA. Postoji profileracija strategija u pojedinim sektorima koji treba da budu procenjeni i konsolidovani na pravilan način i povezani sa budžetskim planiranjem. [EK, 2019, 90-92] Radi prevazilaženja ovog problema parlament je usvojio Zakon o planskom sistemu 2018. godine. Prateći podzakonski akti tek treba da se usvoje. Resursi bi trebali efikasno da se raspodele i da se izrade sektorski planovi za upravljanje strukturnim fondovima u budućnosti. U kontekstu praćenja

i evolucija, odbor za praćenje u okviru indirektnog upravljanja je osnovan i redovno se sastaje, Plan evaluacije upravljanja sredstvima IPA je donet, ali se još uvek nije započela njegova primena. Sprovodi se ugovor za razvoj upravljačkog i informacionog sistema za IPA.

Kada je u pitanju finansijsko upravljanje, kontrola i revizija, nacionalni sistemi su dodatno razvijeni kako bi bili usklađeni sa zahtevima decentralizovanog upravljanja.

Tabela 1. IPA II Allocations (2014-2020) u milionima/u tekućim cenama¹

<i>Country</i>	<i>2014</i>	<i>2015</i>	<i>2016</i>	<i>2017</i>	<i>2018-2020</i>	<i>Total</i>
Albania	83,7	86,9	89,7	92,9	296,3	649,5
The former Yugoslav Republic of Macedonia	85,7	88,9	91,6	94,9	303,1	664,2
*Kosovo	83,8	85,9	88,7	91,9	295,2	645,5
Montenegro	39,6	35,6	37,4	39,5	118,4	270,5
Serbia	195,1	201,4	207,9	215,4	68,2	1.508,0
Turkey	620,4	626,4	630,7	636,4	1.940,0	4.453,9
Multi-country ²	348,0	365,0	390,0	410,14	1.445,3	2.958,7

¹ Izvor: [Fule, 2014]

² Ta izdvajanja uključuju sredstva za višestruke aktivnosti, kao i za informisanje i komunikaciju, reviziju, praćenje i procenu troškova Kancelarije visokog predstavnika i nedodeljena sredstva za Bosnu i Hercegovinu

Složena struktura aktera, politika, mehanizama kanala povezivanja koji deluju u regionu čine sadašnju rundu proširenja Evropske unije daleko kompleksnijom i sporijom, nego u prethodnim etapama. Ali na ukrštanju svih tih "vektora" koji

potencijalno mogu pokrenuti region i ubrzati njegov razvoj i integrisanje sa evropskim okruženjem otvorenost, fleksibilnost i spremnost da se bude pouzdan partner i član šire zajednice pre svega sa

susedima, mogu biti dobitna karta u budućnosti. [Minić, 2019, 25-30]

Zaključak

Srbija je umereno pripremljena u oblasti regionalne politike i koordinacije strukturnih instrumenata. Izvestan napredak je postignut u sprovođenju prošlogodišnjih preporuka usvajanjem akcionog plana za ispunjavanje zahteva kohezione politike EU. Neke preporuke i dalje nisu usvojene: da se započne sprovođenje usvojenog akcionog plana kako bi se ispunili zahtevi kohezione politike EU, institucionalni okvir za kohezionu politiku još uvek nije donet;

- da se obezbede odgovarajući kapaciteti za sprovođenje programa indirektnog upravljanja u okviru pretpristupne pomoći EU i osigura da se ključne pozicije u strukturama popune na trajnoj osnovi
- Srbija i dalje treba da razvije jedinstveni mehanizam za određivanje prioriteta za sve investicije, nezavisno od izvora finansiranja a u skladu sa programom reforme upravljanja javnim finnasijama
- plan evaluacije za indirektno upravljanje sredstvima IPA je donet, ali još uvek nije započela njegova primena

Kohezionu politiku EU je jedna od najsloženijih politika. Ona je središnja tema evropskih integracija i zemalja članica EU kada je u pitanju održivi regionalni razvoj, održiva politika je ona koja u sadašnjem trenutku kreira odgovornu buduću ekonomsku i društvenu razvojnu politiku koja će doneti isti nivo razvijenosti, ali i učiniti da buduće generacije mogu još više i bolje da rade na svom razvoju. Saradnja regionalnih razvojnih agencija sa ministarstvom je veoma važna i razvojne agencije su važan deo i nosioci procesa regionalnog razvoja. One će biti noseća institucionalna mreža za pripremu i sprovođenje politike regionalnog razvoja i prelaska na kohezionu politiku. Ministarstvo za evropske integracije Republike Srbije je bilo i ostaje čvorište ovog procesa koordinacije i partnerstva i očekuje se da će se u budućnosti pojačati i koordinacija i komunikacija i da ćemo imati sve više projekata koji će pomoći regionalnim agencijama da osnaže svoje kapacitete.

Uspostavljanje sistema za upravljanje fondovima i programima u funkciji ukupnog razvoja države članice predstavlja okosnicu ovog poglavlja. Budući da je reč o sistemu koji treba da obezbedi efektivno, efikasno i vidljivo korišćenje fondova za potrebe realizacije ekonomskog i društvenog

razvoja država članica, uspostavljanje ovog sistema predstavlja značajan izazov. Srbija će morati da pojača svoje kapacitete kako bi uradila dobre projekte koji će u kompetitivnom regionalnom formatu doneti velike investicione zajmove u vidu grantova EU. Za priključenje Srbije EU jako je važno unaprediti život njenih

građana na lokalnom nivou. Lokalni nivo je mesto gde se život zaista i dešava i zato EU ima fleksibilan pristup i metodologiju u ovoj oblasti i vodi računa o individualnim lokalnim potrebama u Srbiji. Poglavlje 22 za Srbiju, još uvek nije otvoreno, očekuje se da to bude skorije, u narednim godinama.

Reference

- Evropska komisija, (EK). (2019). *Izveštaj Evropske komisije o napretku Republike Srbije u 2019 godini*, Radni dokument komisije, maj 2019, Brisel, str. 90-92.
- Fule, Š., (2014). *IPA II: Over €11 billion to support reform efforts in enlargement countries*, European Commission, https://ec.europa.eu/archives/commission_2010-2014/fule/headlines/news/2014/09/20140926_en.htm
- GIZ (2013). Publikacija: "Proces pregovaranja o pristupanju EU u oblasti regionalne politike i koordinacije strukturnih instrumenata u Srbiji", Beograd, 2013, str.8
- Jakopin, E., Lazić, D. & Ilić-Zogović, D., (2013). *Konkurentnost i strukturne promene 2013.*, Beograd, Ministarstvo za regio-
- nalni razvoj i lokalnu samoupravu, 2013 god.
- Minić, J., (2019). "Regionalni mehanizmi u procesu proširenja EU na Zapadni Balkan", Beograd, *Spoljopolitičke sveske 1/2019 - Rezultati "Velikog praska" i promene u politici proširenja Evropske unije, Evropski pokret u Srbiji, Forum za međunarodne odnose, april 2019, str. 25-30.*
- Radulović, D., Vuković, D. & Radulović, S., (2014) "Ambijent i sistem - osnova regionalne politike i regionalnog razvoja u procesu pristupanja Srbije EU", u *Zborniku: Reforme i razvoj - stanje, rezultati i početak pregovora Srbije sa EU*. Naučno društvo ekonomista. Ekonomski fakultet u Beogradu, Beograd, 2014. str. 57-69.

Živojinović S., Pripremljenost Srbije za primenu poglavlja 22 u oblasti regionalne politike

Vukadinović, D., (2019). Removal of Serbia's RYCO Board member: Bad message for regional cooperation? European Western Balkans, 2019.
<https://europeanwesternbalkans.rs/poglavlje-22/>

Živojinović, S., (2016). *Mere podsticanja ravnomernog regionalnog razvoja u funkciji pridruživanja Republike Srbije Evropskoj uniji*, Doktorska disertacija, Beograd, Fakultet za poslovne studije, Univerzitet Džon Nezbit, 2016, str. 141-145

PREPARATION OF SERBIA FOR IMPLEMENTATION OF CHAPTER 22 IN THE FIELD OF REGIONAL POLICY

Sonja Živojinović

HBIS GROUP Serbia Iron & Steel d.o.o. Beograd

Corresponding: zivojinovic.sonja@gmail.com

Abstract: Regional policy is the EU's main instrument for investing in sustainable and inclusive economic growth. Member States are responsible for its implementation, which requires adequate administrative capacity and sound financial management. When Serbia becomes a member of the EU, it will have at its disposal many times more funds from the EU structural funds than the ones it currently receives, and for the use of which it must prepare before joining the Union. Member States must respect EU law when selecting and implementing projects, in areas related to regional policy and Structural Instruments. Member States must also establish the institutional framework, organizational arrangements and necessary organizational arrangements to prepare supporting documents. This implies the establishment of all structures at the national and regional level required by EU regulations and standards. This Chapter 22 has a double meaning: it is important in itself, because through the negotiations on this Chapter it must be proven that we are in the mood to establish good and sufficient capacities for the use of EU Cohesion Policy. At the same time, Serbia is thus preparing to be an equal participant in the Union's Cohesion Policy, as well as all other member states.

Keywords: regional policy, regional development, Chapter 22 EU